

Europese verklaring
van erfrecht

‘Het is beslist een vooruitgang’

De Europese erfrechtverklaring is een belangrijke vooruitgang. Maar het zal nog wel even duren voordat alle lidstaten hierop ingesteld zijn en alles vlekkeloos verloopt. Waar moet de notaris op letten?

TEKST Wilma van Hoeflaken | BEELD Truus van Gog

Op 17 augustus 2015 is de Europese Erfrechtverordening van kracht en daarmee is ook de Europese erfrechtverklaring een feit. ‘Het belangrijke voordeel van deze verklaring is dat de Nederlandse notaris bij nalatenschappen van Nederlanders met een tweede huis in Frankrijk of Spanje een Europese erfrechtverklaring kan afgeven’, zegt Dirk-Jan Maasland, kandidaat-notaris bij Bluelyn in Rotterdam. ‘Op basis van deze Europese erfrechtverklaring kunnen zijn cliënten in Frankrijk of Spanje bij het kadaster de registratie van het onroerend goed laten aanpassen. Voorheen moest men nog naar een Franse of Spaanse notaris om dit afzonderlijk te regelen. Zo meteen kan de Nederlandse notaris de hele nalatenschap afwikkelen.’

PRAKTISCHE PROBLEMEN

Het is beslist een vooruitgang, stelt Maasland, maar hij waarschuwt voor te hoge verwachtingen. ‘Nederland is trouw en nauwkeurig bij het uitvoeren en implementeren van Europese regelgeving. Maar niet alle lidstaten doen dat op dezelfde manier en in hetzelfde tempo.’ Hij vertelt dat de Uitvoeringswet in Nederland al in oktober 2014 door de Eerste Kamer is

aangenomen, terwijl bijvoorbeeld in België het wetsvoorstel van de Uitvoeringswet in juni 2015 nog aan het parlement moet worden aangeboden. Maasland: ‘Ik kan me voorstellen dat er in het begin praktische problemen ontstaan. Bijvoorbeeld als je met een in Nederland afgegeven Europese erfrechtverklaring in Zuid-Frankrijk bij de kadasterbewaarder aankomt en die man heeft nooit eerder zo’n verklaring gezien.’

BEVOEGDE INSTANTIE

Daarom is het belangrijk dat de notaris duidelijk maakt dat hij bevoegd is, adviseert Jacques Vos, bewaarder bij het Kadaster in Nederland. De Europese bewaarders, zeker in landen met een zogenoemd positief stelsel, doen namelijk een bevoegdheidscontrole. ‘In Nederland controleren we eerst of de “autoriteit van afgifte”, doorgaans de notaris, de bevoegde instantie is. Daarna gaan we na of de notaris nog in functie is’, zegt Vos. ‘In Europa zijn vele verschillende rechtstelsels en daarbij behorende nationale regelgeving. Zo is in Nederland de notaris bevoegd. Maar wie is de bevoegde instantie in Zweden bijvoorbeeld, waar men geen notaris kent? Vervolgens is de vraag: is deze instantie of deze notaris inhoudelijk bevoegd? Juist omdat er binnen de Europese Unie zo veel verschillen zijn, is het

belangrijk dat de notaris stukken meestuurt waaruit blijkt dat hij de bevoegde instantie is.’

JURIDISCHE ANALYSE

‘De Europese erfrechtverklaring is een vrij uitgebreid formulier’, zegt Maasland. ‘Het is belangrijk dat je dit volledig invult. Als Nederlandse notaris zul je je eerst moeten afvragen of je inderdaad bevoegd bent. Betreft het een Nederlander die in Nederland woont en wiens Nederlandse erfgenamen het ermee eens zijn dat een Nederlandse notaris de boedel afwikkelt? Of is het een Nederlander die weliswaar in Nederland in de Basisregistratie Personen staat ingeschreven, maar die feitelijk in Frankrijk woonde, daar naar de dokter ging en reed in een auto met een Frans kenteken? Dan is het uitgangspunt dat de Franse notaris bevoegd is.’ Maasland adviseert notarissen om een juridische analyse te maken van hun eigen bevoegdheid en vervolgens in te vullen op grond van welke bepalingen zij zich bevoegd achten.

TAAL

Het Kadaster in Nederland accepteert alleen Nederlandstalige Europese verklaringen van erfrecht. ‘We houden vast aan de Kadasterwet’, zegt Vos. ‘Gegevens in de openbare registers moeten voor iedereen in Nederland toegankelijk en te begrijpen zijn.’ Een zelfgemaakte vertaling of een vertaling met behulp van Google translate volstaat niet, aldus Vos. ‘Het moet een vertaling zijn van een beëdigd

‘Het voordeel voor de cliënt is nog steeds dat hij voor alles terecht kan bij de Nederlandse notaris’

de erfgenamen bekend moeten zijn in het specifieke land – bijvoorbeeld door een fiscaal nummer aan te vragen – of dat er mogelijk erfbelasting wordt geheven voordat de buitenlandse bewaarder overgaat tot definitieve inschrijving. ‘Bewaarders in de verschillende lidstaten zijn druk bezig met nationale implementatie van de verordening.’

ZES MAANDEN

Een afschrift – een door de notaris gewaarmerkte kopie – van een Europese erfrechtverklaring is volgens de Europese Erfrechtverordening zes maanden geldig. Binnen die termijn moet dus inschrijving in het kadaster plaatsvinden. Als dat niet gebeurt, is er een nieuw afschrift nodig, dat wederom zes maanden geldig is. ‘Voordat de notaris dit verstrekt, moet hij een globale check doen’, zegt Maasland. ‘Is de verklaring nog correct, of zijn er nieuwe feiten en omstandigheden op basis waarvan de verklaring moet worden aangepast?’

VOORDEEL

Hoewel het in de praktijk nog even wennen zal zijn – niet elke lidstaat is immers even goed voorbereid – is de Europese erfrechtverklaring een voordeel, maar tegelijkertijd vindt Maasland dat het verstandig is dat notarissen hun cliënten duidelijk maken dat deze verklaring niet alles regelt. ‘Mensen moeten vooral niet denken dat het ook over fiscaliteit en erfbelasting gaat. Fiscaal is er niets geharmoniseerd. Die verklaring is mooi, maar je moet je nog steeds blijven afvragen: hoe werkt dit fiscaal uit in Spanje of in Frankrijk?’ ■

vertaler. Wij blijven de eis van artikel 41 Kadasterwet hanteren. Het is aan de rechter om uit te maken of dit in strijd is met het Europese recht, ook al lijkt het er sterk op dat dit het geval is.’

Op de website van het Publicatiebureau van de Europese Unie (<http://eur-lex.europa.eu>) kan het modelformulier van de Europese erfrechtverklaring gedownload worden in de talen van alle lidstaten. In principe zou je bij een huis in Frankrijk een Nederlandse verklaring moeten kunnen afgeven. Maasland: ‘Maar of dat verstandig is? Ik denk dat je beter het Franse formulier kunt gebruiken.’ Stel dat je als notaris – en dus niet als beëdigd vertaler – het formulier in het Frans of het Italiaans invult, omdat je die talen toevallig goed beheerst, is dat dan voldoende voor het Franse of Italiaanse kadaster? ‘Op grond van de Europese Erfrechtverordening zou een verklaring conform het modelformulier geaccepteerd moeten worden’, veronderstelt Maasland. ‘Alleen is de nationale wetgeving nog niet in alle lidstaten en in alle situaties aangepast aan de verordening.’ Hij kan zich voorstellen dat Nederlandse notarissen voor het Nederlandse deel van de nalatenschap een nationale verklaring van erfrecht afgeven en die aanbieden aan het Nederlandse Kadaster en voor het Franse huisje een Europese erfrechtverklaring afgeven. ‘Dat kan voordelen bieden voor de cliënt. Dan kun je de Nederlandse

boedel vlot afwickelen. Dan kan de notaris later het Franse huisje en de Franse bankrekening regelen met de Europese verklaring, waarvoor meer onderzoek nodig is en die dus ook meer tijd kost. Het voordeel voor de cliënt is nog steeds dat hij niet naar een Franse notaris hoeft, maar voor alles terecht kan bij de Nederlandse notaris.’

TOETS

Vos wijst erop dat kadasterbewaarders in de verschillende lidstaten op verschillende manieren toetsen. Zo toetst de bewaarder in Nederland nationale verklaringen van erfrecht marginaal, omdat de Nederlandse notaris al een inhoudelijke toetsing heeft gedaan. Maar er zijn ook lidstaten waar het kadaster stevig controleert; de Spaanse bewaarder bijvoorbeeld toetst voorafgaand aan de inschrijving alle stukken en bijlagen inhoudelijk. ‘De Nederlandse notaris moet met dit soort verschillen rekening houden’, adviseert Vos. ‘Bijvoorbeeld met een zware inhoudelijke toets van buitenlandse bewaarders, of met het feit dat het registratierecht in de lidstaten verschillend is.’ Hij geeft aan dat er eisen gesteld kunnen worden die in Nederland niet gehanteerd worden, bijvoorbeeld dat

